

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prim-Redactor: SILIU RĂDULESCU

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Siliu Rădulescu. — „Insemnări asupra operei legislative a României după război“.

E. Cristoforeanu. — *Reforma Codicelor.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, Secțiuni-unite.* — Constituționalitatea legilor. — Deducerea ei în judecata secțiunilor-unite.

(Gh. Holban cu Ministerul Comunicațiilor),
Tribunalul Ilfov, s. l. c. c. — Funcționar public. — Caracterul juridic al funcțiunei. — Diurnist. — Statutul funcționarilor.

(D. Athanasiu cu George Georgescu).

Bibliografie.

Insemnări asupra operei legislative a României după război.

Revista internazionale di filosofia del diritto — una din cele mai însemnate reviste italiene — care apare la Roma, sub direcția d-lui *Giorgio Del Vecchio*, fost până de curând Rector al Universității din Roma, ne-a făcut cinstea de a publica în fruntea numărului din Martie-Aprilie 1928 (Anno VIII, Fascicola II), însoțind cu note elogioase, articolul eminentului nostru colaborator, d. Andrei Rădulescu, intitulat: „*Note sull' opera legislativa della Romania dopo la guerra*“ prin care autorul a urmărit să ne facă mai cunoscuți în Italia, punând la dispoziția publicului italian o iconă a bogatei noastre activități pe terenul legislativ.

În acest articol — care a fost extras și în broșură — autorul începe prin a arăta cum la sfârșitul războiului mondial, după ce a îndurat o muncă și greutăți, cari nu sunt încă cunoscute sub adevărata lor lumină, România s'a găsit în fața unor dificultăți pe cari puținii în străinătate le pot închipui.

A trebuit să se vindece atâtea rele deschise de război, a trebuit să se desăvârșească unirea cu provinciile surori, a trebuit să se consolideze noul edificiu al Statului.

Era astfel natural ca în toate câmpurile, activitatea legislativă să se prezinte sub aspecte diferite.

Aci, d. Andrei Rădulescu observă că deși această activitate ar fi trebuit să înceapă cu crearea unui nou pact fundamental, cu o nouă Constituție, pentru ca apoi pe această bază să se porceadă la o nouă organizație a Statului, totuși condițiile politice și sociale au împus alte măsuri mai urgente printre cari în prim loc exproprierea și votul universal.

Au tul arată apoi cum activitatea legislativă s'a dezvoltat atât în timpul războiului cât și după război într'un timp relativ lung până la întâia jumătate a anului 1920 — aproape numai pe cale de decrețe-legi; și numai după această dată s'a revenit la condițiile normale, la legiferarea prin legi, votate de către Corpurile legiuitoare.

După această introducere, autorul începe să facă expunerea în mod generic a legilor celor mai importante din bogata noastră activitate legislativă și a principiilor pe cari aceste legi le cuprind.

Această expunere este făcută pe materii.

Cum printre multiplele chestiuni pe cari le aveau de rezolvat cea mai predominantă era problema constituțională, autorul începe prin a se ocupa de pactul nostru fundamental, făcând istoricul și arătând principiile cuprinse în Constituție.

Înfățișează apoi rând pe rând, reforma agrară, reforma electorală, legile privitoare la unificarea organizării Bisericii ortodoxe, la unificarea organizării magistraturei, legea Curții de Casație, a procedurii accelerate, a Contenciosului Administrativ și legea Corpului de avocați.

Arată după acestea, legile votate în scopul de a se crea o bună organizație administrativă: Statutul funcționarilor publici, legea generală de pensii, legea pentru unificarea administrativă.

Într'un paragraf următor este expusă economia legii pentru crearea Consiliului legislativ.

Ultimile legi pe cari autorul le înfățișează în acest articol sunt legile asupra impozitelor și legile cu caracter economic: legea minelor, legea comercializării bunurilor Statului, legea regimului apelor, legea energiei precum și legile pentru crearea Creditului Industrial, a Camerilor de Comerț și Industrie și a Camerilor agricole.

După legea pentru dobândirea naționalității române, autorul mai menționează și câteva legi de interes privat printre cari aceea a regulării raporturilor dintre proprietari și chiriași și termină acest remarcabil articol prin următoarele edificatoare cuvinte:

„*Intemeiată pe drepturile sale sfinte, România caută să realizeze cât mai multă dreptate pentru totii fiii săi și muncește cu deplină încredere în viitor la consolidarea sa și la întărirea operei „de pace“.*“

S. R.

REFORMA CODICELOR¹⁾

III. In ce spirit trebuie înfăptuită reforma legislativă.

Referitor la spiritul în care trebuie concepută reforma legislativă, s'a susținut că, spre deosebire de actualul cod civil inspirat din dreptul roman, să ne orientăm în spre dreptul german ca unul care acordând o preponderență covârșitoare elementului moral, a reușit să creeze o justiție naturală servită de judecători apropiați și modești cari conving și moralizează prin prestigiul autorității lor; că justiția noastră ca a oricărei alte țări care a adoptat așezămintele juridice romane, este o artă formală corespunzătoare spiritului formalist și metafizic al dreptului roman, desbrăcată de orice urmă de element moral, iar judecătorii identificându-se cu acest spirit formalist, au devenit autoritariști și pedanți, fiind lipsiți și de orice morală profesională.

Intr'un cuvânt spiritul latin nu corespunde nici spiritului poporului nostru, nici spiritului timpului pe care-l trăim, unicul spirit adecvat mentalității și sufletului nostru și potrivit timpului fiind cel german²⁾.

Socotim că discutarea reformei legislative din punctul de vedere al spiritului care trebuie să o anime, este inutilă și lipsită de orice interes practic³⁾, de oarece suntem încredințați că persoanele sau comisiunile însărcinate cu revizuirea legislației noastre nu s'au gândit un singur moment în mod aprioric, deci înainte de a fi început opera de revizuire, în ce spirit trebuie înfăptuită reforma: în spirit latin sau german și prin urmare temerea că legiuitorul și-ar închieta opera în formulele rigide ale dreptului roman este nejustificată.

Nici spiritul latin cu imaginările lui defecte și nici acel german cu pretensele lui calități, nu poate prezida la înfăptuirea reformei; nici formulele demodate din dreptul roman transpuse în codul napoleonian și nici ideile reacționare din dreptul modern german nu vor fi adoptate tale quale în noile coduri, cu riscul de a trata pe legiuitor drept un răsvrătit față de tradiția romanistă și un retrograd față de spiritul inovator german; căci ori cât am vrea să ne atașem spiritului clasic al dreptului roman, nu vom putea desconsidera gradul de dezvoltare la care a ajuns conștiința noastră juridică și noile necesități manifestate în câmpul activității noastre și ori cât am vrea să ne modernizăm dreptul în spirit german, nu ne vom putea desbrăca complect de spiritul latin care stă la baza educației noastre sufletești și nici de principiile fundamentale din dreptul roman; nu trebuie să uităm că aceste principii formează încă baza dreptului privat din toate țările și va mai stăpâni încă multă vreme această ramură a dreptului.

Legiuitorul nostru departe de a adopta ca elixir al reformei sale dreptul roman sau cel german, va avea în vedere exclusiv noile stări existente în câmpul activității noastre juridice pe care le va soluționa conform necesităților impuse de conștiința socială; el nu va face o operă de construcțiuni ju-

ridice aprioristice ci o operă în care va domina la tot pasul rațiunea practică conformă realității; nu o lucrare de cabinet în care să domine estetica formei, simetria și logica juridică abstractă, ci o lucrare cu caracter utilitar; nu o operă de erudiție științifică ci de simple realități⁴⁾.

Dacă reforma legislativă ar fi fost încredințată unor savanți cari toată viața și-ar fi petrecut-o în biblioteci cu cercetări de pură știință juridică, departe de orice activitate practică, deci lipsiți cu desăvârșire de experiență, teama că în opera lor fondul va fi sacrificat formei ar fi fost justificată; când însă greutățile și vicisitudinile vieții noastre în colectivitate ne silesc pe fiecare din noi la o combativitate continuă pe terenul activității juridice, înțelegem de ce azi nu mai avem raționaliști de odinioară ai dreptului, filosofii și doctorii disputelor doctrinare pure și ai controverselor juridice abstracte, a căror operă sterilă să ne înspăimântăm; fauritorii reformei legislative fiind luați dintre persoanele cari, prin profesiunea lor, au o experiență în această direcție, opera lor va fi pătrunsă, desigur, de un profund caracter practic și utilitar; teama noastră este însă alta pe care ne-am exprimat-o în alt loc și anume că produsul muncii lor va suferi de unilateralitate, că soluțiunile adoptate vor oglindi păreri personale și deci în loc de reformă obiectivă care să traducă în articole de legi stările de azi, conform postulatelor conștiinței juridice generale, vom avea o reformă subiectivă a cărei aplicare va întâlni o rezistență tot mai puternică în sufletul și în conștiința tuturor.

Însă, referitor la spiritul în care trebuie concepută reforma, s'a adus o gravă acuzație dreptului formalist roman și s'a făcut apologia dreptului moral german.

Mărturisim că nu înțelegem ce legătură există între formalismul dreptului roman și substanța sau esența acestui drept; în ce constă deosebirea dintre fundamentul dreptului roman și fundamentul dreptului german; dacă o justiție morală este în același timp și o justiție ideală; în sfârșit, nu vedem pentru care motiv trebuie să disprețuim dreptul nostru din cauza fiscalismului legilor.

E drept că la romani realizarea unor drepturi sau negoții juridice, era legată de îndeplinirea unor formalități⁵⁾, iar alte drepturi erau încadrate în reguli scrise atât de strict determinate în conținutul lor, în cât nu erau susceptibile de o interpretare elastică, ceea ce stânjenia dezvoltarea normală a raporturilor dintre persoane; de același formalism suferă mijloacele de realizare a drepturilor în toate legislațiile moderne, cu deosebirea că acest formalism este mai pronunțat în unele țări decât în altele; dacă am desbrăca procesele noastre de acele formalități indispensabile pentru realizarea drepturilor, am ajunge și noi la o justiție morală în sensul că nu s'ar mai condiționa realizarea dreptății de îndeplinirea unor formalități; însă această stare nu ne îndrituește a acuza dreptul în sine de a fi formalist, această acuzație trebuind a fi adusă exclusiv dreptului procedural; să luăm dreptul cel mai liberal din lume, de ex.

1) Vezi «Dreptul», No. 12 și 15 a. c.

2) 1 Ian. 1928, de D. I. Dobrescu în *Curier Jud.* 1918 No. 1 p. 1, de același, Unificarea teroristă și unificarea științifică, id. id. No. 5 p. 65.

3) Ștefan Laday, Problema unificării legislative, în *Curier Jud.* 1928 No. 6 p. 81f

4) Problema unificării legislative de C. Xenii în *Curier Jud.* 1-28 No. 3 p. 33.

5) Astfel în *mancipatio*, în *jure cessio*, *nexum*, *sponsor*, *stipulatio*, etc., intenția părților era sacrificată în favoarea formei.

dreptul englez, și să fim siguri că îi vom distruge orice valoare practică dacă îl vom subordona unui drept procesual complicat, bazat pe nulități și decăderi de tot felul; această stingherire însă adusă posibilității de realizare a drepturilor, nu va justifica critica ce s'ar aduce dreptului în sine, care rămâne tot atât de superior prin spiritul lui liberal.

Să părăsim și noi sistemul greoi al formalităților procedurale, să-l sustragem pe judecător din câmpul steril al fazei preparatorii a procesului care mai totdeauna duce la zădărnicierea dreptății, spre a-i reda rolul său adevărat de arbitru în discuțiunile contradictorii asupra fondului, scuturate însă și acestea pe cât posibil de arguțiile și subtilitățile juridice prea abstracte menite să deruteze mintea judecătorului și nu s'o lumineze, și fundamentul clasic al dreptului nostru va apărea în toată splendoarea lui și disprețul pentru spiritul latin va fi mai puțin aspru.

E drept că la început dreptul roman se compunea din o serie de concepte logice, însă cu timpul el s'a moralizat căci numai astfel înțelegem de ce a putut stăpâni tot evul mediu precum și societatea de azi, și ca dovadă eloquentă, dreptul roman în esența lui nu îl găsim numai la popoarele latine dar și la cele germane, natural cu oarecari deosebiri.

Între dreptul german și dreptul roman transpus în legislațiile țărilor neolatine, există o deosebire de concepție care dacă este adevărată că nu a alterat întru nimic esența intimă a instituțiilor juridice de origine romană, a contribuit totuși la creerea unui spirit specific german care din domeniul teoretic al discuțiilor doctrinare s'a infiltrat cu încetul în toate ramurile dreptului privat ajutat fiind acest proces de infiltrațiune și de conștiința poporului german înclinat către o asemenea concepție a dreptului prin mentalitatea și educația lui.

Astfel dreptul roman, produs mai mult al logicei și dialecticei juridice decât al vieții și exigențelor ei, cu timpul prin transformările ce le-a suferit la popoarele neolatine, dintr'o excelentă disciplină a logicii aplicată terenului juridic a devenit un instrument pentru realizarea armoniei între sferile de interes și organizarea egalității, libertății tuturor subiectelor de drepturi, ideal după care toți erau însetați din cauza vitregiei vremurilor care nimicise noțiunea de egalitate și libertate și săpase o prăpastie între doi indivizi care făceau parte din două clase sociale deosebite.

În concepția germană însă dreptul nu lucrează ca un instrument al armonizării intereselor, căci această armonizare implică renunțări și sacrificii reciproce, ci ca o forță; Nietzsche când a făcut apologia forței nu a exprimat o părere personală căci ideea de forță avea rădăcini adânci în sufletul și conștiința germană: dreptul, după doctrina filozofică germană, este o forță aparținând indivizilor⁶⁾ de aceea triumful este totdeauna de partea aceluia mai puternic, mai cult, mai intelectual⁷⁾.

Așa fiind cum se mai poate susține că spiritul german este mai apropiat de sufletul nostru?

Instituțiunile juridice sunt reflexul culturii și

educației morale și intelectuale a unui popor, al caracterului său etnic, al instinctelor rasei; de aceea dreptul oricărui popor poartă pecetea geniului și conștiinței naționale de care nu se poate face abstracție, spre a adopta spiritul juridic al altui popor, mai ales când între cele două popoare de rase deosebite nu există nici o afinitate sufletească, culturală, etc.

Dar în legătură cu această chestiune s'a afirmat că geniul și conștiința națională nu există în domeniul dreptului, că aceste expresiuni sunt declamații șovine; profund inexact.

Nimeni nu contestă că la toate popoarele există o comunitate de noțiuni juridice și un acelaș fel de a înțelege și rezolva anumite probleme juridice; aceasta se explică prin faptul că în viața unui popor aceleași nevoi imperioase au apărut la un moment dat și bunul simț juridic cu care sunt dotate popoarele a găsit aceleași soluțiuni; însă dacă popoarele au patrimoniu juridic comun, fondul sufletesc diferă, de aceea și spiritul în care e alcătuit dreptul scris diferă dela popor la popor⁸⁾. De altfel, însuși faptul că se vorbește despre un spirit german în opoziție cu spiritul latin este o confirmare a celor de mai sus.

Popoarele participă și ele în mod activ la evoluția dreptului; în straturile de jos ale națiunilor se produc curente, reacțiuni, timide la început dar care se dezvoltă treptat, se generalizează spre a deveni într'un târziu tot atâtea necesități care se ămpun în mod imperativ conștiinței sociale; când aceste curente și reacțiuni ajung la acest grad de maturitate, legiuitorul le sesizează, le prinde sensul, le apreciază importanța și le reglementează.

Acesta fiind adevărul, înțelegem de ce adoptarea sistemului rațional pe terenul legislativ, sistem care disprețuiește condițiile istorice și mentalitatea unui popor, nu este un mijloc recomandabil; legile nu se transplantează dintr'o țară în alta când mentalitatea, spiritul și caracterul celor două popoare diferă fundamental; aceleași reguli de viață nu convin tuturor popoarelor; legile nu se crează și nici nu trebuiesc importate ci numai acelea sunt legi bune care ies din popor⁹⁾; între o lege și condițiile locale, cultura și tradiția unui popor trebuie să existe o armonie deplină¹⁰⁾; tradiția singură asigură continuitatea societății, de aceea cele mai bune legi sunt acelea care țin seamă de uzurile intrate ca o necesitate în sufletul poporului¹¹⁾.

Însă e adevărat că aceste obiceiuri nu trebuiesc considerate de legiuitor drept literă sfântă, ci datorită lui este de a le perfecționa; față de rapida transformare a societății moderne, evoluția cutumelor, a obiceiurilor întârziează, de aceea legiuitorul ajutat de simțul prevederii, va devansa procesul evolutiv al obiceiurilor, va ameliora mersul lor, ținând seamă de dezideratele generale dar mai ales de tendințele noui manifestate în lucrările de cercetări, în jurisprudență și în dreptul convențional particular.

Idealul unei legislații ar fi să încadreze viitorul ținând seamă de elementele prezente și nevoile curente; din contopirea acestor elemente cu expe-

8) Unif. carea legislativă de T. Cetățeanu, Președ. Ap. Brașov, în *Dreptul* 1927, No. 41 p. 329.

9) Portolis, Disc. prélim. sur le code civ. Trav. prép. I p. 476.

10) Ahrens, *Encyclopedie juridique*, II, p. 1 urm.

11) Duguit, *L'état*, le dr. obj. p. 557i

6) Aquilera, *L'idée du dr. en Allem.*, p. 3 urm.

7) Schopenhauer *Parerga u Paralipomena*, p. 203.

riența și datele trecutului să se examineze fazele procesului evolutiv, deducându-se în mod aprioric care va fi dezvoltarea acestui proces în viitor, deci posibilitățile viitoare pe terenul juridic; cu alte cuvinte, cum spune Fouillé, să traducem în realitate ideea-forță a perfecțiunii raporturilor dintre indivizi plecând dela premisa unei vieți mai largi, mai intense decât aceea de azi.

Din cele spuse mai sus deducem că o lege pentru a corespunde condițiilor unei legi ideale, adică să fie aplicabilă și în viitor cu aceeași ușurință, trebuie ca formulele ei să fie dotate cu o oarecare elasticitate, căci numai în felul acesta variabilitatea raporturilor juridice care ar deriva în viitor din raporturile fundamentale reglementate azi, ar putea fi disciplinate de aceeași lege; formularea rigidă a unei dispozițiuni legale are de efect tocmai inaplicabilitatea ei în viitor. „Il y a deux extrêmes fatals à l'évolution: rigidité et incohérence. Une plasticité moyenne voilà la bonne condition”¹².

Însă de aci nu trebuie să credem că o justiție ideală ar fi aceea în care legea ar da numai direcție vagă, judecătorul rămânând arbitrul absolut în rezolvarea conflictelor de drepturi, căci l-am transforma în legiuitor, ceea ce ar da naștere arbitrarului atât de primejdios în acest domeniu; justiția are nevoie de o stabilitate perfectă în spațiu, trebuind să fie una și aceeași pe tot cuprinsul țării; dacă persoanele chemate a rezolva litigiile ar judeca conform culturii, părerilor, și sentimentelor lor, soluțiunile ar varia dela judecător la judecător; de aceea cu cât legea e mai strictă în forma ei, justiția e mai la adăpost de erori, și cu cât e mai elastică și posibilitățile de interpretare ale textelor mai variate, stabilitatea justiției va fi mai periclitată.

Preferăm autoritatea legii decât crearea liberă a dreptului de către judecători¹³; cât despre acuzația că spiritul latin a transformat pe judecători în automate nu este exact, căci în acest caz cum se explică faptul că deși aspectul vieții s'a schimbat în mod radical din 1804 până astăzi, totuși codul napoleonian se aplică tot așa de bine? Cum s'a adaptat vechiul cod noilor nevoi? De sigur numai prin opera jurisprudenței, deci a judecătorilor.

Indiscutabil că vechiul cod prezintă azi multe lacunele. Pentru înlăturarea lor, două ar fi fost sistemele: a respecta litera legii și deci a nu împlini lacunele cu nimic spre a nu se cădea în arbitrar, și a înlătura lacunele judecând prin analogie cu alte cazuri sau recurgând la uzuri, la echitate, la dreptul natural. Deci două sisteme extreme. În sensul sistemului din urmă găsim codul elvețian al obligațiilor care în art. 1 prescrie că în cazuri neprevăzute de lege se va decide după consuetudine și în lipsă după regulele pe care judecătorul le-ar adapta ca legiuitor, respectând doctrina și jurisprudența cea mai serioasă. De asemenea art. 7 din codul austriac trimite pe judecător în caz când faptele ar contrazice legea, la echitate¹⁴.

Recunoaștem că baza justiției trebuie să fie dreptul și echitatea; însă iarăși nu e mai puțin adevărat că spre a nu transforma justiția într'un mijloc relativ pentru descoperirea dreptății, trebuie să evităm posibilitățile de arbitrar, ceea ce nu se poate realiza decât edictând texte precise de lege.

Scialoja, în remarcabila sa lucrare „L'equita” (p. 25) spune că judecătorul nu trebuie să se servească de echitate decât în cazurile în care legea permite aceasta; echitatea aparține moralei sociale dreptului natural, de aceea trebuie să cedeze în fața principiilor pozitive; când însă legea scrisă nu se poate adapta ambientului pe care e chemată să-l domine, se va recurge la echitate în măsura în care principiile de drept sunt insuficiente.

Conflictul între ideea de echitate și justiție este, după *Groppali*, un aspect al marelui lupte dintre dreptul potențial și pozitiv, luptă care isvorăște din antagonismul dintre noua ordine de nevoi care invadează câmpul activității noastre și legea în care s'a cristalizat trecutul¹⁵.

Ei bine, după cum am văzut, în unele țări echitatea joacă un rol important în rezolvarea conflictelor juridice, în altele însă respectul pentru legea pozitivă este atât de mare încât la echitate se recurge în cazuri foarte rare¹⁶.

Jurisprudența noastră, între aceste două sisteme extreme a ales calea de mijloc și anume în interpretarea și aplicarea legii a ținut seamă de voința obiectivă a legiuitorului aplicând-o noilor aspecte ale vieții juridice și în felul acesta a introdus elemente noi în edificiul dreptului civil fără a-i altera însă fundamentul.

Mulți juriști stăpâniți de un spirit formalist exagerat, neagă judecătorului dreptul de a adapta legea scrisă la nevoile impuse de curente renovoatoare ale vechilor instituțiuni din dreptul pozitiv, temându-se de arbitrarul în care ar cădea judecătorul cu ocazia rezolvării conflictelor juridice în afară de textul precis al legii.

Această teamă este nefondată de oarece judecătorii fondului nu fac decât să emită soluțiuni practice supuse cenzurii Curții de Casație care veghează la respectarea principiilor de drept și a legilor, temperând zelul judecătorului de fond când în hotărârile lui adoptă concepțiuni juridice incompatibile cu constantele juridice ale dreptului și cu postulatele conștiinței sociale.

În modul acesta justiția departe de a inova și deci de a inspira teamă celor prea scrupuloși în interpretarea și aplicarea legilor, căci justiția noastră nu creează nimic în adevărata accepțiune a cuvântului, nu a făcut decât să se identifice cu spiritul evoluționist al timpului și pătrunzându-se de morala comercială și civilă care domină activitatea noastră, să îndeplinească cu abilitate rolul de mediatore între normele abstracte ale dreptului și cerințele vieții, dovedindu-se a fi în felul acesta o puternică forță generatoare a dreptului.

analoage; iar când cazul nu poate fi soluționat nici în modul acesta, va recurge la principiile generale de drept.

12) Spencer, Science sociale, p. 259,

13) Ferrare, Verso i nuovi codici, giur., it. 1924 IV p. 77.

14) Art. 3 din disp. preliminare ale c. civ. it. permite judecătorului, atunci când o controversă juridică nu poate fi soluționată printr'o dispozițiune precisă din lege, să utilizeze dispozițiunile care regulează cazurile similare sau materiile

15) În Germania, *Windscheid* este adversarul aplicării echității în dauna normelor de drept (Pand. I, 1, § 27, p. 80), *Schlossman* susține că idealul ar fi un drept just și echitabil, ceea ce altfel nici un romanist nu neagă (Der Vertrag, p. 169). Dreptul pentru a fi viabil trebuie să se inspire din ideea de justiție și echitate; un drept rațional este inaplicabil.

Un ultim cuvânt asupra fundamentului moral al dreptului german.

S'a susținut că spiritul latin prin formalismul lui fiind adversarul inmixtiunii moralei în drept, trebuie abandonat în folosul spiritului german. Ar fi fost mult mai util, ca pentru luminarea cauzei, în loc de a se aduce o acuzație atât de gravă spiritului latin să se fi dovedit temeinicia acestei afirmațiuni cu un singur exemplu și anume cu confruntarea a două texte din codul nostru și codul german din care să rezulte clar și în mod neîndoios caracterul moral al textului german în opoziție cu caracterul amoral al textului roman. Premisa astfel pusă de susținătorii spiritului german este de o gravitate excepțională, de aceea concluziunea asupra utilității adoptării acestui spirit în legislația noastră trebuia documentată până la cea mai desăvârșită evidență; când ni se cere să rupem cu o tradiție seculară spre a începe o viață juridică într'un spirit deosebit de acela care s'a identificat cu aspirațiile noastre și care stă la baza educației noastre, avem dreptul legitim să cerem să ni se facă în mod convingător dovada superiorității spiritului german asupra celui latin.

E. Cristoforeanu
Avocat

JURISPRUDENȚA ROMANĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența dela 15 Martie 1928

Președinția D-lui Oscar N. Niculescu, prim-președinte

Gh. Holban cu Ministerul Comunicațiilor

CONSTITUȚIONALITATEA LEGILOR.—DEDUCEREA EI ÎN JUDECATĂ SECTIUNILOR-UNITE ALE CURȚII DE CASAȚIE. — REZOLVAREA ÎN PREALABIL A ACELOR ALTE MOTIVE DE RECURS. — ART. 29 DIN LEGEA CURȚII DE CASAȚIE.

Chestiunea constituționalității unei legi, urmează, potrivit art. 29 din legea Curții de Casație să fie adusă în judecata Secțiunilor-Unitate ale acelei Curți, nu numai după ce procesul a fost judecat definitiv la instanța de fond, dar chiar și în Casație prin rezolvarea celorlalte motive de recurs de către secțiunea competente.

No. 7. — Admis incidentul ridicat de d-l Procuror General în recursul făcut de către Gh. Holban în contra Deciziei cu No. 310 din 9 Iunie 1926 a Curții de Apel din Cluj în proces cu Ministerul Comunicațiilor

S'au ascultat d-l Procuror general I. Stambulescu în susținerea incidentului și d-nii avocați Corneliu Gregorian pentru recurent și Berindei și Dinescu pentru Ministerul intimat

Curtea deliberând,

Având în vedere că se constată că recurentul Gh. Holban fiind pedepsit disciplinar prin decizia No. 3 din 19 Februarie 1927 a Comitetului de direcțiune P. T. T. la retragerea funcțiunii de ofițier superior gr. III, controlor poștal la Inspectoratul V. P. T. T. a chemat în judecată înaintea Curții de Apel din Cluj pe baza art. 1 din legea pentru Contenciosul administrativ, pe Ministerul Comunicațiilor, pentru a se declara nulă mențio-

nata deciziune pentru mai multe motive anume arătate în acțiune; că, Curtea de Apel din Cluj, prin decizia No. 310 din 9 Iunie 1927, a respins cererea reclamantului ca inadmisibilă, pentru motivul că deciziunile disciplinare, ca cea din speța de față, fiind declarate de lege definitive și executorii, nu pot fi atacate pe cale judecătorească;

Că, Gh. Holban atacând cu recurs deciziunea Curții de Apel, a invocat mai multe motive de casare, iar recursul venind în judecata Secțiunii III-a a acestei Inalte Curți, reprezentantul Ministerului Comunicațiilor a ridicat incidentul de inadmisibilitatea recursului pe motiv că, potrivit art. 3 alineatul b, din legea Contenciosului administrativ, deciziunile Comisiunilor disciplinare sunt definitive și executorii. Că, la acest incident recurentul a susținut că recursul este admisibil pe temeiul desbaterilor Parlamentare la Cameră, cu ocaziunea votării art. 55 din legea Statutului funcționarilor publici, și pe faptul că deciziunile Comisiunilor disciplinare sunt confirmate de autoritatea administrativă și sancționate prin Decret Regal; că, mai mult, declară de inconstituționale art 3 al. b. din legea Contenciosului administrativ și art. 32 ultim alineat din legea P. T. T. din 1926;

Având în vedere că în aceste împrejurări, Inalta Curte, prin jurnalul din 27 Ianuarie 1928, a trimis în judecata Secțiunilor Unite, chestiunea inconstituționalității textelor de mai sus, înainte de a examina chestiunea inadmisibilității recursului și motivele de casare;

Considerând că după dispozițiunile art. 29 din legea Curții de Casație, chestiunea de constituționalitate a unei legi urmează să fie adusă în judecata Secțiunilor Unite ale acestei Curți numai după ce procesul va fi fost rezolvat în mod definitiv, chiar și în Casație, prin rezolvarea altor motive de recurs de Secțiunea competente;

Că, potrivit acestei dispozițiuni de lege, Secțiunea III-a a acestei Inalte Curți urma să judece mai întâi chestiunea ridicată de intimat, a admisibilității recursului făcut în contra deciziei Curții de Apel din Cluj, chestiunea a cărei rezolvire nu este legată de chestiunea neconstituționalității vreunei legi și eventual motivele de casare invocate de recurent, și numai după aceea să fie adusă înaintea Secțiunilor Unite chestiunea constituționalității articolelor de lege de mai sus, întrucât Secțiunea III-a admitând punctul de vedere al recurentului, ar putea face inutilă discutarea chestiunii rezervată Secțiunilor Unite, întrucât recursul special introdus de recurent după ce Secțiunile Unite au fost sesizate prin încheierea Inaltei Curți din 27 Ianuarie 1928 nu le găsește a fi în condițiunile prevăzute de art. 29 al. 3 și 4 din legea Curții de Casație;

Că, dar, incidentul ridicat de d. procuror general este întemeiat și urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, admite incidentul.

TRIBUNALUL ILFOV S. I civ. cor.

Audiența dela 13 Octombrie 1927

Președinția D-lui C. Reileanu, judecător

D. Athanasiu cu George Georgescu

FUNCȚIONAR PUBLIC.—CARACTERUL JURIDIC AL ACESTEI SITUAȚIUNI.

FUNCTIONAR PUBLIC.—DIURNIST.—DEOSEBIREA DINTRE ACESTE DOUĂ SITUAȚIUNI JURIDICE.

FUNCTIONAR PUBLIC.—DIURNIST.—DACĂ SE BUCURĂ DE PRIVILEGIILE LEGII PENTRU STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI, ART. 1 ȘI 7 DIN LEGE.

1. Funcțiunea publică fiind o situațiune juridică generală creată pe bază de lege, ea are un caracter permanent adică dăinuște atât timp cât și legea care o creiază și atât timp cât o altă lege nu o modifică sau nu o desființează.

2. Situațiunea unui diurnist se îndepărtează cu totul de la principiile de esență ale funcțiunii publice întru cât situațiunea acestuia numai are un caracter general, nu este creată de o lege și nici nu implică investirea unui individ cu un statut legal pentru o anumită funcțiune.

3. Din întreaga economie a legii pentru Statutul funcționarilor publici, reese că această lege se aplică numai funcționarilor permanenți a căror funcțiuni sunt create, menținute și modificate de legi, și cari sunt investiți pentru asemenea funcțiuni și adaptați la ele, iar nu și diurniștilor, cari nu au funcțiuni create și menținute de lege, ci sunt în funcțiune de anumite nevoi ce reclamă serviciul lor, precum și de disponibilități bugetare.

No. 296. — Admis în parte apelul făcut de D. Athanasiu în contra cărții de judecată civilă a judecătoriei Ocol V București în proces cu George Georgescu.

S'au ascultat D-nii avocați Vasilescu-Notara pentru apelant și Aurel Popescu-Necșești pentru intimat,

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de d. Athanasiu, prin petițiunea înregistrată la No. 25.507 din 1927 în contra cărții de judecată No. 1.411 din 12 August 1927 a judecătoriei ocolului V București.

Având în vedere actele din dosar precum și susțineriile ambelor părți,

Având în vedere ca judecătoria ocolului V București prin cartea de judecată apelată a admis acțiunea intentată de George Georgescu în contra lui d. Athanasiu pe baza art. 26 din legea chiriilor, declarând reziliat contractul de închiriere vizat la No. 5.177 din 1922 de administrația financiară Capitalei și obligându-l să evacueze imobilul din strada Traian No. 228 pe ziua pronunțării cărții de judecată.

Având în vedere ca prima instanță pentru a ajunge la această soluțiune s'a bazat pe contractul de închiriere vizat la No. 5.658 din 1926 din care constatând că reclamantul Gheorghe Ion Georgescu este el însuși chiriași într'un imobil din strada Pandlele Dinu No. 22 pe baza art. 26 din legea chiriilor din 16 Aprilie 1927, a ordonat evacuarea chiriașului D. Athanasiu din imobilul ce-l ocupa în strada Traian No. 228 proprietatea reclamantului.

Având în vedere că în contra acestei cărți de judecată, D. Athanasiu a făcut apelul de față susținând: 1) Că intimatul George Georgescu nu dovedește calitatea sa de proprietar exclusiv al imobilului, 2) Că intimatul nu este chiriaș pentru a beneficia de dispozițiunile art. 26 din legea și 3)

Că nu poate fi evacuat nici pe baza art. 26 din lege deoarece fiul său Doctor Th. Athanasiu este funcționar public, care locuște împreună cu apelantul și deci este exceptat dela dispozițiunile art. 26 par. I.

În ce privește primul motiv de apel.

Având în vedere ca din contractul de închiriere vizat de administrația financiară a Capitalei la No. 5.177 din 1922, se constată că apelantul D. Athanasiu a închiriat imobilul din litigiu, dela Ion Georgescu tatăl intimatului reclamant și proprietarul imobilului.

Ca din extractul de pe actul de moarte No. 3.791 din 1924 al ofițerului stării civile București, se constată că Ioan Georgescu a încetat din viață în ziua de 31 Mai 1924, iar din extractul No. 204 din 1924 se constată că Ion Georgescu a fost căsătorit legitim cu Dumitra și din care căsătorie a rezultat intimatul George Georgescu după cum se constată din extractul de pe actul de naștere No. 5.554 din 1924 al ofițerului stării civile București.

Că prin urmare intimatul George Georgescu fiind fiul legitim al lui Ioan Georgescu, este succesor al tatălui său rezervatar și deci cu dreptul de sezină, iar obiecțiunea apelantului cum că s'ar putea să mai fie și alți moștenitori rezervatori ai defunctului Ion și că deci intimatul în acest caz, nu ar putea intenta singur acțiunea, urmează a fi înlăturat, deoarece din anul 1924 și până în prezent, apelantul D. Athanasiu a achitat chiria intimatului George Georgescu, care de atunci și până astăzi s'a comportat față de apelant ca proprietar, ale cărui acte au fost cunoscute de apelant și nici vre-o altă persoană, în acest interval de timp nu a turburat pe apelant în folosința imobilului, pe motiv că ar avea vre-un drept de proprietate asupra imobilului.

Prin urmare, apelantul a recunoscut dela început calitatea intimatului George Georgescu de unic moștenitor al lui Ioan Georgescu și deci de proprietar al imobilului din care s'a cerut evacuarea apelantului.

Având în vedere că trebuie înlăturată și obiecțiunea apelantului ca să se facă dovada că și defunctul Ioan Georgescu era proprietarul imobilului, deoarece apelantul a luat cu chirie imobilul ce ocupă, dela defunctul Ioan Georgescu, cu contract vizat la No. 5.177.922, plătindu-i acestuia chiria până în momentul morții sale, în orice caz, nefiind într'o acțiune unde se judecă, dreptul de proprietate în sine, raporturile dintre părți rămân astfel, cum le determină contractul de închiriere, pe baza căruia se cere evacuarea, contract acceptat de ambele părți prin semnăturile lor din josul contractului și confirmat printr'o situațiune de fapt de la 1922 și până astăzi.

Că în orice caz, intimatul reclamant a cerut rezilierea unui contract pe care l'a prezentat semnat de ambele părți în calitățile lor de proprietar și chiriaș, iar dacă apelantul pretinde că deține folosința imobilului de la o persoană ce nu avea calitatea să i-o dea, trebuie să facă dovada acestei afirmațiuni.

Având în vedere, că înainte de a se discuta al doilea motiv de apel, să discutăm dacă într'adevăr, apelantul poate beneficia de dispozițiunile legii de prelungirea contractelor de închiriere din Aprilie 1927, prin faptul că locuște împreună cu fiul

său doctor Th. Athanasiu, care este, medic auxiliar la Direcția sanitară a municipiului București, plătit cu diurna de 7.000 lei lunar.

Prin urmare, ceiace are Tribunalul de examinat este chestiunea, dacă doctorul Th. Athanasiu, ca medic diurnist la municipiul București are calitatea de funcționar public și dacă deci se poate bucura, de prelungirea legală acordată de lege funcționarilor publici.

Având în vedere că conform art. 1 din legea pentru Statutul funcționarilor publici, vor fi funcționari publici, cetățenii români fără deosebire de sex, cari îndeplinesc un serviciu *public permanent* la Stat, județ, comună sau la instituțiunile al căror buget este supus aprobării Parlamentului, Guvernului sau consiliilor județene și comunale.

Că natura juridică, a funcțiunii publice, presupune două condițiuni esențiale: 1) *Una obiectivă*, care este însuși *funcțiunea publică*, situațiune juridică generală, *impresională, creiată și organizată de legi și regulamente* și care nu poate fi modificată decât exclusiv prin legi și regulamente și 2). *Una subiectivă*, care nu creiază funcțiunea, ci constă numai într-o *investitură*, cu efectul juridic de a *investi* un individ cu un statut legal, adică cu o funcțiune publică. Prin urmare, numirea unui funcționar într'un serviciu public, nu este creierea unei situațiuni *juridice individuale*, ci se aplică unui individ, o situațiune *juridică generală*, creiată și organizată de o lege sau de un regulament.

Având în vedere, că funcțiunea publică, fiind o *situațiune juridică generală creiată* pe baza de lege, ea are un caracter *permanent*, adică dăinuște atât timp cât și legea care o creiază și atât timp cât o altă lege nu o modifică sau nu a desființează.

Că Statutul funcționarilor publici din 19 Iunie 1923, când prin art. 1 dă definițiunea funcționarului public, menține aceste principii, se arată că funcțiunea publică trebuie să fie *permanentă* — situațiunea juridică generală — iar bugetul lor votat de parlament, guvern sau consilii județene și comunale.

Că tocmai din cauza acestei permanențe a funcțiunii publice, creiată de lege, salarizarea ei, este trecută în mod automat în buget la capitolele respective, menite să satisfacă nevoile și cerințele funcțiunii respective, de oarece în buget se concentrează toate obligațiunile legale, pe care Statul, trebuie să le îndeplinească în baza tuturor legilor în vigoare.

Având în vedere că în ce privește situațiunea unui diurnist, ea se îndepărtează cu totul de principiile de esență ale funcțiunii publice; într'adevăr, nu mai avem *-situațiunea juridică generală*, creiată de o lege, și nici o investire a unui individ, adică aplicarea la această situațiune juridică generală.

Având în vedere că în anumite timpuri, se nasc nevoi temporare în funcțiunile publice, determinate de o sumă de cauze, care nevoi depășese pentru un moment posibilitatea de a fi satisfăcute de numărul legal de funcționari existenți, și atunci sunt angajate anumite persoane, care împreună cu funcționarul public titular, sau sub directa sa supraveghere, conlucrează la satisfacerea cerințelor

existențe, sau pentru o anumită lucrare, se pot angaja diferiți indivizi, cari să satisfacă această lucrare, cerută incidental de anumite nevoi.

Prin urmare, în aceste cazuri, numai poate fi vorba de o situațiune juridică generală, impersonală, creată de lege și care se menține permanent, atât timp cât legea care a creat-o nu o desființează sau o modifică, ci de o situațiune juridică specială și *temporară*, limitată la timpul necesar, pentru a satisfacă cerințele născute la un moment dat, sau la timpul necesar pentru efectuarea unei anumite *lucrări*; deasemenea, neputând fi vorba de o situațiune juridică generală creată de lege, nu poate fi vorba nici *de o investire propriu zisă*, adică investirea unui individ *cu un statut legal, cu o funcțiune publică*.

Ci ca consecință a acestor principii, diurniștii nu au în buget capitolul respectiv, ca orice funcțiune publică creiată de lege, ci ei sunt retribuiți dintr'un fond global și special, pentru cheltueli speciale sau neprevăzute, rezervat Ministerului respectiv, fie prin credite votate suplimentar.

Având în vedere, că statutul funcționarilor publici din 19 Iunie 1923, menține aceste principii generale de drept administrativ și prin art. 2 unde arată categoriile ce nu intră în acea lege, la al. e spune categoric: „lucrătorii precum și *personalul angajat pentru un timp determinat sau pentru o anumite lucrare*”.

Că nu se poate susține ca acest aliniat vizează personalul de serviciu, deoarece cel următor se ocupă de personalul de serviciu permanent, și nici pe lucrători, deoarece textul se exprimă: „lucrătorii precum și *personalul...*”; dar chiar dacă nu ar exista acest argument de text, încă principiile generale, de esență funcțiunii publice, sunt suficiente pentru a deosebi situațiunea unui funcționar public, de aceea a unui diurnist.

Având în vedere că din toată economia legii pentru Statutul funcționarilor publici, reese că dispozițiunile ei nu se aplică decât numai funcțiunilor permanente, create de legi, și deci funcționarilor investiți cu acest statut legal și adaptați la situațiunea juridică generală; astfel art. 7 care conferă stabilitatea funcționarilor publici, arată că *ei nu vor putea fi transferați, pedepsiți și înlocuiți, decât în anumite condițiuni prevăzute în legile de organizare ale corpului din care fac parte*, pe când diurniștii fiind în funcțiune de anumite cerinți, sau anumită lucrare, precum și de disponibilități *bugetare*, ei pot fi ori când înlocuiți fără nici o motivare, de îndată ce nevoia pentru care au fost angajați a încetat, sau de îndată ce disponibilitățile bugetare nu mai permit angajarea lor.

Deasemenea dispozițiunile relative la condițiunile de numiri și înaintări dela Cap. III din Statut precum și dispozițiunile art. 14 relative la incompatibilități și la cumul de funcțiuni, nu se aplică diurniștilor, cari pot fi diurniști la mai multe autorități, deoarece funcțiunea lor, nefiind creiată de lege, nu li se aplică legea cumulului.

În conformitate cu dispozițiunile art. 21 din Statut, funcționarii publici au drept la pensiuone proporțională cu timpul servit și cu salariu, reținându-li-se o cota parte în acest sens: pe când diurniștilor nu li se fac asemenea rețineri și nu au drept la nici o pensiuone pentru timpul servit.

Având în vedere că din toate aceste expuse, re-

zultă că *dispozițiunile* legi pentru statutul funcționarilor publici, se aplică funcționarilor *permanenți* a căror funcțiuni sunt *create, menținute, și modificate de legi*, și cari sunt *investiți*, pentru asemenea funcțiuni și adaptați la ele, iar nu diurniștilor, cari nu au funcțiuni create și menținute de legi, ci sunt în funcțiune de anumite nevoi ce reclamă serviciul lor, precum și de disponibilități bugetare.

Având în vedere că din punct de vedere ale efectelor, diurniști poate fi asimlați cu ceiace doctrina numește *funcționar de fapt* (fonctionnaire de fait) care, în anumite condițiuni de fapt, ocupă o funcțiune și îndeplinește anumite acte, însă, a cărui investire *este neregulată*, chiar la origina sa, dar care devine *plauzibilă* prin faptul că este acceptată în mod general de cetățeni și de celelalte autorități.

Acestui funcționar de fapt, nu i se acordă decât numai o indemnitate pentru serviciile aduse, căci astfel Statul s'ar îmbogăți fără cauză în detrimentul altuia, dar nu are dreptul la o pensiuine de retragere și nici la unul din avantajele acordate funcționarilor publici regulat investiți din momentul când se cunoaște viciul ce afecta investirea sa.

Având în vedere că din toate cele spuse, rezultând că Doctorul Th. Athanasiu nu este funcționar public, și deci nu poate intra în excepțiunile art. 26 par. 1, iar contractul de închiriere încheiat de tatăl său D. Athanasiu este reziliat de drept pe ziua de 25 Aprilie 1928, conform art. 3 din legea chiriilor din 16 Aprilie 1927.

Având în vedere că conform art. 26 din legea chiriilor, proprietarii și coproprietarii, astăzi chiriași, cu proprietățile dobândite cel mai târziu până la 27 Martie 1924, se vor putea muta în casele lor, în timpul aplicațiunei legi de față, cu condițiunea de a locui ei și familiile lor.

Având în vedere că din contractul de închiriere vizat de Administrația financiară a Capitalei la No. 3658 din 1927, se constată că intimatul Gh. Georgescu a închiriat un imobil în strada Pandele Dinu No. 22 unde a locuit până la 25 Aprilie 1927.

Că din interogatoriul intimatului și din depozițiunile martorilor audiați se constată că actualmente locuiește la un unchiu al său în strada Biserca Pantelimon No. 6, ca tolerat ceace însemnează că nu are o locuință într'un imobil proprietatea sa; deasemenea depozițiunile martorilor propuși de apelant nu răstoarnă această afirmațiune, de oare ce ei declară că știu că intimatul locuiește în strada Traian No. 228 după spusese apelantului.

Că astfel fiind, intimatul nu se poate bucura de depozițiunile art. 26 din legea spre a se muta în imobilul proprietatea sa, actualmente ocupat de apelant.

Având în vedere că conform art. 32 din lege chiriași evacuați pe baza art. 26 din lege, au dreptul la o îngăduință de maximum 6 luni pentru a-și găsi locuința.

Considerând că pânăla 26 Octombrie a. c. fiind numai câteva zile și cum în acest timp chiriașul ar fi în imposibilitate de a-și găsi o locuință și că spiritul legi a fost ca evacuările să se facă în raport cu perioadele de închiriere, Tribunalul apreciind acordă termen de grație apelantului până

la 25 Aprilie 1928 când urmează să evacueze imobilul ce ocupă.

De altfel acest motiv de apel devine fără interes din moment ce din expunerea făcută mai sus, s'a arătat că contractul apelantului neintrând în excepțiunile actualei legi de prelungire a contractelor de închiriere, el urmează în orice caz să fie reziliat pe ziua de 25 Aprilie 1928, conform art. 3 din lege; deci, în orice caz, apelantul urma să evacueze imobilul la acea dată.

Că așa fiind apelul făcut urmează să fie admis de parte.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător Victor Popovici admite în parte apelul.

Semnați: C. Reileanu, Victor Popovici.

BIBLIOGRAFIE

A apărut noua lucrare a d-lui C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare cu d-nii I. Rosetti Bălănescu, și Al. Băicoianu, doctori în drept din Paris.

TRATAT DE DREPT CIVIL ROMÂN Volumul I

Cuprinzând: Fundamentul și isvoarele Dreptului. — Teoria actelor juridice. — Persoanele. — Familia. — Domiciliul. — Absența. — Starea civilă. — Căsătoria. — Divorțul. — Filiațiunea. — Adopțiunea. — Incapabili. — Puterea părintească. — Interdicția. — Persoane juridice. — Bunuri. — Teoria posesiunei.

Lucrarea va cuprinde 3 volume. — Prețul volumului lei 690.

A apărut:

„TEORIA POPRIRII“, Ediția V, de Demetru Negulescu, membru la Curtea permanentă de Justiție internațională, delegat al României la Societatea Națiunilor, profesor la Facultatea de Drept din București, membru asociat la Institutul de drept internațional.

Cu colaborarea în privința jurisprudenței a d-lui George Popescu, judecător la trib. Ilfov, profesor suplinitor la Facultatea de Drept din București.

„Tipografiile Române-Unite“, S. A. — Lei 250.

A APĂRUT:

„STUDII JURIDICE“

VOLUMUL II

DE

N. GEORGEAN

JUDECĂTOR DE ȘEDINȚĂ LA TRIBUNALUL ILFOV

Volum de 350 pagini, tipărit pe hârtie velină

CUPRINZÂND:

Studii de Drept Civil, Procedură Civilă, Drept Penal, Proeedură Penală, Drept Comercial.

PREȚUL 250 LEI.

Comenzile întovărășite de cost, la care se mai adaugă sumă de 15 lei pentru transport recomandat, se vor adresa autorului în București, str. Verde No. 3 prin Strada Doctor Felix, precum și la Administrația Revistei Judiciare „Curierul Judiciar“ București, Str. Artei No. 5, Librăria Sococ și Librăria Alcalay

Librăriile se vor adresa direct autorului, având un rabat de 20%